

Nedvědice

Kraj: Jihomoravský

Správní obvod: Tišnov

Nadmořská výška: 324 m n. m.

Počet obyvatel: 1 291

Adresa URL: www.nedvedice.cz

Okres: Brno-venkov

GPS souřadnice: 49.456911N, 16.334329E

První pís. zmínka: 1350 (674 let)

PSČ: 592 62

Památky a zajímavosti Nedvědice

Nedvědice, městečko pod hradem Pernštejnem, který je jeho dominantou a osudem, vždy lákalo k zastavení, procházce jeho ulicemi a okolím. Nabídka přírodních krás při turistice, rybolovu, koupání či lyžování je jistě nadprůměrná.

Hrad Pernštejn a Nedvědice

Uprostřed Českomoravské vrchoviny stojí na nepřiliš vysokém skalnatém návrší, ohraničeném u paty cestami z Nedvědice do Věžné a do Bystřice nad Pernštejnem, mohutný pozdně gotický hrad Pernštejn. Jeho založení je však starší. Z přídomku "z Pernštejna", který se objevuje v listinách koncem 13. století, lze usoudit, že již v této době existuje hradní jádro. Nebylo jistě rozsáhlé, mělo však, jak je dodnes patrné, věž i palác. Věž kruhového půdorysu, zvaná Barborka, byla vysunuta ke straně předvídaného útoku a natočena k ní výhrůžným břitem. Byla původně nižší a stála volně, obtočena jen okružní hradební zdí s ochozem. Se sousedním palácem, rovněž samostatně stojícím, byla spojena patrně visutým můstkem. Tuto podobu, připomínající větší tvrz, nepodržel ovšem Pernštejn dlouho. Už ve 14. století vznikla přístavba v severovýchodní části hradního území, která značně změnila dosti rozsáhlé nádvoří a dala základ k vytvoření druhého obytného traktu. Největší stavební ruch však nastal na hradě až v 15. a počátkem 16. století. Vynutil si jej stále rostoucí význam perňštejnského rodu. Ze soukromého hradu, nenáročného rozlohou i výstavbou, se stalo důležité politické a správní středisko a reprezentační panské sídlo. Je nesnadné přesněji stanovit, na kterém místě stavební úpravy začaly. Snad byl ještě za života Viléma z Pernštejna (r. 1422) rozšířen palác a jižně od něho zřízeno nové nádvoří. Jistě však již v prvních desetiletích 15. století vznikla první přístavba vně ohradní zdi (v místech mohutného opěrného pilíře) a v krátkých intervalech další obytné budovy, které pronikavě změnily tvářnost Pernštejna. Zakrytím válcové věže s břitem ztratil hrad svůj hrdý až útočný ráz a změnil se v opevněné obydlí. I na opačném konci se hrad rozrůstal. Na zmíněném nádvoří vznikla koncem 15. století mohutná stavba reprezentačního charakteru s největší místností hradu, s tzv. rytířským sálem. Rovněž na sklonku 15. věku vyrostla na této hradní straně první hranolová věž, která sice měla i obrannou funkci, byla však vyhrazeno převážně obytným účelům. Do pokročilého a pozdního 15. století spadá také vznik větší části jednoduchého, ale velmi účinného opevnění. Vnitřní pás hradeb, obíhající celkem souvislý parkán, vytvořily spojovací hradební zdi vložené mezi dvě válcové věže, věžovitou čtvrtou bránu a velkou, samostatně stojící hranolovou věž, původně vyšší a spojenou s hradem dvěma visutými můstky. Od nejbližšího okolí byl

tento pás hradeb oddělen hlubokým okružním příkopem, přes který vedl padací most čtvrté brány. Předsunuté opevnění se pak soustředilo jen ve směru očekávaného útoku. Hradbou i příkopem navázalo na vnitřní obranný pás a šlo po šíjí daleko dopředu, až k polokruhové baště u první brány. Zahrnovalo v sobě několik pevnostních útvarů, z nichž nejúčinnější byl barbakan. Byl opatřen v prvním poschodí řadou střílen rozestavěných tak, že umožňovaly obranu v širokém úhlu.

Rovněž v 16. století se na Pernštejně stavělo. Jako předchozí přístavby sledovalo i nejnovější stavební podnikání odstranění strohého obranného charakteru hradu. Mělo dobudovat stále sice ještě opevněné, především však pohodlné sídlo, které mělo důstojně reprezentovat rostoucí význam Pernštejnů. Patrně ještě v první čtvrtině století byla dokončena stavba knihovny a dalších obytných místností v místech nynější tzv. černé brány, která využila stavebně hradební zdi i jedné zdi první hranolové věže. Tento nový trakt, prolamující půdorysnou uzavřenost vnitřního hradu, nebyl však již jen neorganickým účelovým přiřazením nových prostor. Jako první sledoval v značné míře výtvarné zřetele, především v půdorysné pravidelnosti a v symetrickém řešení obou volných průčelí. Současně s jeho přístavbou bylo provedeno několik menších stavebních úprav, jimiž byl stavební vývoj hradu v podstatě skončen.

www.hrad-pernstejn.cz

V obci je dále kostel.

